
Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets betänkande 2021:10

Svenska kyrkans lärande- och undervisningspris

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2021:64. Motionären föreslår att det ska instiftas ett Svenska kyrkans lärande- och undervisningspris. Ett pris för lärande och undervisning skulle kunna stimulera kreativitet och uppmuntra till nytänkande, menar utskottet. Utskottet föreslår bifall till motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2021:64.

Motionens förslag

Motion 2021:64 av Sven Milltoft, Svenska kyrkans lärande- och undervisningspris

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att instifta ett Svenska kyrkans lärande- och undervisningspris.

Bakgrund

Motionären föreslår att ett särskilt lärande- och undervisningspris i Svenska kyrkan inrättas och jämför detta med liturgi-priset som delas ut vartannat år sedan 2019.

Svenska kyrkans liturgi-pris

Kyrkomötet behandlade 2015 motion 2015:40 Liturgistipendium. Gudstjänstutskottet föreslog bifall till motionen, och konstaterade i sitt betänkande att det kontinuerliga arbetet med gudstjänsten är en del av den grundläggande uppgiften för Svenska kyrkan. Detta hade inte minst aktualiserats under arbetet med att ta fram den nya kyrkohandboken. Förslaget om ett liturgistipendium skulle därför förstås som en inspiration för fortsatt arbete med liturgisk utveckling.

Beslutet på kyrkomötet blev ett ja till utskottets förslag, vilket gav kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda formerna för att inrätta ett årligt liturgistipendium. Efter utredningen blev benämningen Svenska kyrkans liturgi-pris, och det delades ut för första gången 2019.

Liturgi-priset ska belöna pågående arbete med nyskapande musik, dramaturgi, text och predikan. Det ska också uppmuntra arbete med att på olika sätt skapa delaktighet i gudstjänsten. Priset delas ut vartannat år till 1–3 pristagare, och 2021 sker pris-utdelningen vid kyrkomötet. Prissumman är totalt 50 000 kronor.

En beredningsgrupp med fem personer föreslår pristagare för beslut i kyrkostyrelsen. Gruppen utses av kyrkostyrelsen och ska bestå av en församlingsmusiker med erfarenhet av musikaliskt utvecklingsarbete, en präst med erfarenhet av liturgiskt och homiletiskt förnyelsearbete, en förtroendevald representant, en representant för biskopsmötet och en person utanför etablerade kyrkliga sammanhang med erfarenhet av dramaturgiskt eller musikaliskt utvecklingsarbete.

Mer om liturgiåret finns att läsa på www.svenskakyrkan.se/gudstjanst/svenska-kyrkans-liturgi.

Programmet Lärande och undervisning

Motionären kopplar behovet av ett lärande- och undervisningspris till den pågående satsningen med programmet Lärande och undervisning.

I kyrkostyrelsens skrivelse 2017:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2018–2020, som bifölles av kyrkomötet, lyfts lärande och undervisning som ett prioriterat område. I bakgrundsbeskrivningen anförts att människors tillgång till kristendomens existentiella resurser är begränsad, att många saknar nycklar till kristen tro och tradition. Därför prioriterar kyrkostyrelsen ett systematiskt och sammanhållet program för lärande och undervisning, i syfte att stärka det arbete som redan pågår i församlingarna.

Programmet är ett paraply för kyrkans undervisningsarbete i församlingar, stift och på nationell nivå. Dess övergripande mål är att öka och fördjupa kunskapen om kristen tro hos många människor.

År 2019 hölls ett tematiskt kyrkomöte med just undervisning som tema. Genom ett uttalande uppmanade kyrkomötet både församlingar, stift och den nationella nivån till en unik satsning på undervisning och lärande. På kyrkomötet bifölles också kyrkostyrelsens vision för arbetet med lärande och undervisning fram till 2030. I augusti 2021 kom ett biskopsbrev om lärande och undervisning, benämnt ”... och lär dem”, som finns att läsa på <https://www.svenskakyrkan.se/biskopsbrev-om-larande-och-undervisning>.

Under 2022 avrundas arbetet i programmet Lärande och undervisning på nationell nivå och fasas över i löpande verksamhet på kyrkokansliet och inom stift och församlingar.

Övrigt

Andra priser och stipendier som delas ut för olika former av utvecklingsarbete i Svenska kyrkan är bland annat följande:

- *Svenska kyrkans kulturstipendier*. Varje år utlyser Svenska kyrkan fem kulturstipendier på sammanlagt 500 000 kronor, som ett sätt att uppmuntra kulturutövare till arbeten om livsfrågor, kristen trostolkning eller centrala religiösa motiv. Prisutdelningen sker vid kyrkomötets andra session.
- *Samiska rådets kulturpris*, om 50 000 kronor, delas ut årligen för insatser som gjorts för att främja samiska intressen i kyrka och samhälle, tros- och livsfrågor eller främjande och synliggörande av samisk kultur och samisk identitet. Prisutdelningen sker vid kyrkomötets andra session.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2021:64.
--

Utskottet menar att undervisningsfrågor ofta tenderar att hamna i skymundan. Detta trots att lärande och undervisning både ingår i den grundläggande uppgiften och är en utgångspunkt för det pågående programmet Lärande och undervisning.

Redan i kyrkoordningens inledning bekräftas undervisningens betydelse: *Kyrkans uppgift är att för alla klargöra vad dess tro, bekännelse och lära innebär*. I det nyutkomna biskopsbrevet för lärande och undervisning, ”och lär dem...”, framgår tydligt att undervisning är en uppgift för hela kyrkan.

Ett pris för lärande och undervisning skulle kunna stimulera kreativitet och uppmuntra till nytänkande, menar utskottet. Priset kan bidra till att öppna nya vägar för ett tillgängligt, brett och djupt lärande. Detta gäller för enskilda verksamma personer, men utskottet betonar att det i minst lika hög grad kan gälla insatser som sker i lagarbete, såsom lärande och undervisning ofta gör.

Programmet Lärande och undervisning avrundas på nationell nivå under 2022, men satsningen är i högsta grad långsiktig och behöver bäras vidare i församlingarna. Utskottet har noterat att prisutdelningen för liturgi-priset sker vartannat år och menar att ett lärande- och undervisningspris skulle kunna delas ut övriga år, med start just 2022. Lärande- och undervisningspriset skulle då med jämna mellanrum uppmärksamma och påminna om nyskapande undervisningsinitiativ, och på så sätt utgöra ett led i arbetet med att förvalta programmet Lärande och undervisning.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På kyrkolivsutskottets vägnar

Agne Arnesson, ordförande

Marie Wildhammar Okker, sekreterare

Beslutande: Agne Arnesson, ordförande, Marie Nielsén, Ronny Hansson, Ann-Sofie Karlsson Ågren, Peter Egardt, Niklas Grahn, Kent Karlsson, Amanda Carlshamre, Inga Alm, Ann-Christine From Utterstedt, Mats Ershammar, Karin Janfalk, Vicktoria Bagi, Torbjörn Aronson och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lina Dahm, Anna Rapakko, Johannes Fransson, Sara Waldenfors, Kristin Molander, Lars Jakobsson, Ellionor Moberg, Tomas Fors, Christoffer Wallin, Zandra Pettersson, Lisa Gerenmark och David Castor.

Biskoparna Thomas Petersson och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.